

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

514[01]/ZSZ/MENiS/2004.06.03

PROGRAM NAUCZANIA

FRYZJER 514[01]

w/z MINISTRA
SEKRETARZ STANU

Tadeusz Szulc

Zatwierdzam

Minister Edukacji Narodowej i Sportu

Warszawa 2004

Autorzy:

inż. Anna Dziewięcka

mgr Danuta Matuszewska

inż. Elżbieta Tuszyńska

Recenzenci:

mgr Mariola Góźdź

mgr inż. Izabela Suligowska

Opracowanie redakcyjne:

mgr Kazimiera Tarłowska

Spis treści

I. Plan nauczania	4
II. Programy nauczania przedmiotów zawodowych	5
1. Higiena	5
2. Materiały fryzjerskie	12
3. Technologia fryzjerstwa	19
4. Stylizacja	26
5. Podstawy działalności usługowej	33
6. Zajęcia praktyczne	38

I. PLAN NAUCZANIA

Plan nauczania

Zasadnicza szkoła zawodowa

Zawód: fryzjer 514[01]

Lp.	Przedmioty nauczania	Dla młodzieży	Dla dorosłych	
		Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania	w trzyletnim okresie nauczania	Liczba godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania
				Semestry I - VI
		Klasy I - III	<i>Forma stacjonarna</i>	<i>Forma zaoczna</i>
1.	Higiena	2	2	28
2.	Materiały fryzjerskie	1	1	14
3.	Technologia fryzjerstwa	4	3	55
4.	Stylizacja	4	3	55
5.	Podstawy działalności usługowej	1	1	14
6.	Zajęcia praktyczne	35	26	480
7.	Specjalizacja *	4	3	56
Razem		51	39	702

* W przypadku, gdy szkoła nie wprowadzi specjalizacji w zawodzie, należy zwiększyć wymiar godzin zajęć praktycznych o godziny przewidziane na specjalizację.

II. PROGRAMY NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH

HIGIENA

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- scharakteryzować budowę i fizjologię włosa,
- scharakteryzować budowę i fizjologię skóry,
- określić wpływ żywienia na stan skóry i włosów,
- scharakteryzować wpływ czynników zewnętrznych na włosy,
- scharakteryzować zasady higieny osobistej,
- rozpoznać czynniki zagrażające zdrowiu,
- określić wpływ racjonalnego odżywiania na zdrowie,
- wykazać wpływ stresu na zdrowie,
- zastosować zasady zdrowego stylu życia,
- określić choroby skóry głowy i włosów,
- określić wpływ zabiegów z użyciem preparatów chemicznych na organizm człowieka,
- dobrać metody pielęgnacji włosów i skóry głowy,
- zastosować zasady bezpieczeństwa, higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w zakładzie fryzjerskim,
- zinterpretować przepisy higieniczno-sanitarne obowiązujące w zakładzie fryzjerskim,
- scharakteryzować choroby zawodowe fryzjera,
- podjąć działania zapobiegające chorobom zawodowym,
- zastosować procedury udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia,
- wyposażyć apteczkę w środki do udzielania pierwszej pomocy,
- zorganizować stanowisko pracy fryzjera zgodnie z wymaganiami ergonomii,
- wyposażyć zakład fryzjerski w bieliznę ochronną,
- zastosować zasady przechowywania odzieży i bielizny ochronnej,
- zastosować metody sterylizacji i środki do dezynfekcji sprzętu,
- zastosować zasady aseptyki i antyseptyki w zakładzie fryzjerskim.

Materiał nauczania

1. Wiadomości wstępne

Cele i zadania higieny. Zasady higieny. Czynności higieniczne.

Ćwiczenia

- Rozpoznawanie czynników sprzyjających utrzymaniu zdrowia.
- Określanie celów i zadań higieny.
- Analizowanie zasad higieny w aspekcie usług fryzjerskich.
- Ustalanie kolejności czynności w czasie wykonywania zabiegów higienicznych.

2. Higiena osobista

Higiena i pielęgnacja skóry. Higiena odzieży. Higiena snu i wypoczynku. Higiena psychiczna. Profilaktyka uzależnień.

Ćwiczenia

- Określanie zasad codziennej pielęgnacji ciała.
- Dobieranie ubioru do określonych warunków atmosferycznych.
- Określanie warunków utrzymania odzieży w czystości.
- Planowanie harmonogramu dnia z uwzględnieniem pracy, wypoczynku i snu.
- Rozpoznawanie czynników sprzyjających zachowaniu zdrowia psychicznego.
- Stosowanie technik relaksacyjnych w celu redukcji stresu.
- Wykazanie szkodliwości działania używek i narkotyków na organizm ludzki.

3. Skóra

Budowa i fizjologia skóry. Funkcje skóry. Choroby skóry: wirusowe, bakteryjne, grzybicze, pasożytnicze. Łojotok, łuszczyca. Rogowacenie i zaburzenia naczyniowe skóry. Zaburzenia wydzielania gruczołów potowych. Choroby alergiczne skóry. Uszkodzenia skóry. Pielęgnowanie skóry.

Ćwiczenia

- Charakteryzowanie budowy i fizjologii skóry na podstawie tablic poglądowych.
- Rozpoznawanie zmian skórnych na podstawie fotografii, slajdów, filmów.
- Różnicowanie zmian chorobowych na skórze.
- Określanie czynności higienicznych skóry głowy.

4. Włosy

Budowa i fizjologia włosa. Funkcje włosów. Rodzaje włosów. Typy włosów. Choroby włosów: łysienie, bielactwo. Uszkodzenia włosów: naturalne, mechaniczne, termiczne i chemiczne. Anomalie włosów: guzkowatość, włosy splecione, włosy obrączkowe, włosy skręcone. Higiena i pielęgnowanie włosów. Higiena golenia.

Ćwiczenia

- Objaśnianie budowy i fizjologii włosa na podstawie tablic poglądowych.
- Wykonywanie rysunków poprzecznego i podłużnego przekroju włosa.
- Rozpoznawanie typów i rodzajów włosów na podstawie próbek włosów.
- Rozpoznawanie chorób owłosionej skóry głowy na podstawie fotografii, slajdów i filmów.
- Identyfikowanie czynników naturalnych, mechanicznych, termicznych i chemicznych powodujących uszkodzenia włosów.
- Rozpoznawanie anomalii włosów na podstawie ilustracji.
- Dobieranie preparatów do golenia, dezynfekcji i pielęgnacji owłosionej skóry.

5. Podstawy żywienia

Zasady racjonalnego odżywiania się. Wpływ niedoboru witamin i składników mineralnych na skórę i włosy. Wpływ odżywiania na stan włosów i skóry.

Ćwiczenia

- Określanie zasad zdrowego odżywiania się.
- Planowanie jadłospisu dziennego dla wybranej grupy wiekowej, zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia.
- Wykazywanie wpływu składników odżywczych na jakość włosów.

6. Higiena pracy

Bezpieczeństwo i higiena pracy w działalności zawodowej fryzjera. Ergonomia pracy. Organizacja stanowisk pracy fryzjera. Ochrona przeciwpożarowa i ochrona środowiska. Przechowywanie preparatów i środków w zakładach fryzjerskich. Pojęcia aseptyki, antyseptyki. Proces dezynfekcji i sterylizacji. Procedury udzielania pierwszej pomocy. Badania profilaktyczne w zawodzie fryzjer.

Ćwiczenia

- Zaprojektowanie stanowiska pracy fryzjera zgodnie z wymaganiami ergonomii.
- Analizowanie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujących w zakładzie fryzjerskim.
- Określanie zasad aseptyki i antyseptyki stosowanych w zakładzie fryzjerskim.
- Określanie metod sterylizacji stosowanych w zakładzie fryzjerskim.
- Rozróżnianie środków dezynfekcyjnych stosowanych w zakładzie fryzjerskim.
- Wyposażanie apteczki pierwszej pomocy.
- Ułożenie poszkodowanego w bezpiecznej pozycji.
- Wykonywanie sztucznego oddychania na fantomie.
- Wykonywanie masażu serca na fantomie.

7. Zagrożenia w miejscu pracy fryzjera

Choroby zawodowe. Choroby zakaźne: AIDS, wirusowe zapalenie wątroby. Szkodliwe działanie preparatów fryzjerskich na organizm człowieka i środowisko. Próby uczuleniowe.

Ćwiczenia

- Analizowanie przyczyn występowania chorób zawodowych.
- Określanie drogi zakażenia w przypadku wirusowego zapalenia wątroby i wirusa HIV.
- Określanie wpływu preparatów fryzjerskich na skórę głowy i włosy.
- Wykonywanie i odczytywanie prób uczuleniowych.

Środki dydaktyczne

Tablice poglądowe budowy skóry i włosów.

Fotografie zmian skórnych, rodzajów włosów.

Próbki włosów.

Ślajdy i filmy dydaktyczne.

Plansze na temat udzielania pierwszej pomocy.

Fantom.

Aparat do resuscytacji.

Narzędzia i przybory fryzjerskie.

Środki i materiały do wyposażenia apteczki.

Preparaty i środki do pielęgnacji włosów, golenia i dezynfekcji.

Przybory i materiały rysunkowe.

Tabele przedstawiające zasady zdrowego żywienia.

Uwagi o realizacji

Program nauczania przedmiotu *Higiena* został podzielony na siedem działów tematycznych zawierających podstawowe wiadomości z zakresu higieny osobistej, podstaw żywienia, chorób skóry i włosów, chorób zakaźnych i zawodowych, higieny i bezpieczeństwa pracy oraz zagrożeń w miejscu pracy fryzjera. Wiedza z tego zakresu stanowi podstawę do kształtowania umiejętności niezbędnych w zawodzie fryzjer.

Celem nauczania przedmiotu jest przygotowanie uczniów do stosowania zasad higieny, rozpoznawania czynników szkodliwych dla zdrowia, rozpoznawania zmian i objawów chorobowych występujących na owłosionej skórze, projektowania stanowiska pracy fryzjera, stosowania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia.

Osiągnięcie tych celów wymaga stosowania efektywnych metod nauczania, takich jak: wykład, pogadanka, dyskusja, metoda przypadków, pokaz z objaśnieniem oraz ćwiczenia.

Punktem wyjścia zajęć edukacyjnych powinno być formułowanie problemowych zadań, pobudzających aktywność uczniów oraz zainteresowanie przedmiotem.

Podczas zajęć należy nawiązywać do praktycznych doświadczeń uczniów i wskazywać przykłady zastosowania nabytej wiedzy w życiu codziennym i w działalności zawodowej.

Ćwiczenia zaproponowane w programie nauczania higieny można modyfikować i rozszerzać w zależności od możliwości ich realizacji oraz potrzeb edukacyjnych uczniów.

Ćwiczenia powinny być prowadzone w pracowni wyposażonej w środki dydaktyczne umożliwiające uczniom osiągnięcie zaplanowanych celów kształcenia. Wyposażenie pracowni powinno zapewnić możliwość pracy indywidualnej lub grupowej. Szczególnie ma to znaczenie w realizacji działu dotyczącego bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy. Praca w grupach kształtuje umiejętności komunikowania się, współdziałania, podejmowania zespołowych decyzji oraz ponoszenia odpowiedzialności za efekty pracy zespołowej.

W procesie kształcenia ważne jest również kształtowanie cech, niezbędnych do wykonywania zawodu fryzjer, takich jak: systematyczność, kreatywność, dokładność i odpowiedzialność za wykonywaną pracę.

Nauczyciel powinien opracować szczegółowy program nauczania, zgodny z potrzebami i możliwościami realizacji w warunkach szkoły.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Wiadomości wstępne	4
2.	Higiena osobista	4
3.	Skóra	12
4.	Włosy	16
5.	Podstawy żywienia	4
6.	Higiena pracy	18
7.	Zagrożenia w miejscu pracy fryzjera	10
	Razem	68

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się systematycznie, na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć.

Sprawdzanie osiągnięć uczniów może być prowadzone za pomocą:

- testów osiągnięć szkolnych - zadania w teście mogą być otwarte lub zamknięte,
- sprawdzianów ustnych - jasno sformułowanych pytań dotyczących faktów, definicji i uogólnień,
- sprawdzianów pisemnych - problemowych prac pisemnych.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać przez obserwację czynności ucznia podczas ćwiczeń.

Obserwując czynności ucznia i dokonując oceny jego pracy należy zwracać uwagę na umiejętności:

- interpretacji zasad higieny i przepisów bezpieczeństwa,
- rozpoznawania czynników szkodliwych dla zdrowia,
- organizowania stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii,
- rozpoznawania typów włosów, chorób skóry i włosów,
- doboru środków ochrony indywidualnej,
- stosowania procedur udzielania pierwszej pomocy.

Przedmiotem oceny powinny być również: aktywność uczniów na zajęciach, współpraca w grupie, przestrzeganie zasad higieny.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

Ładziński J.: Pielęgnacja włosów. Biuro Wydawnictw MHWiU, Warszawa 1973

Rudowska I.: Higiena pracy fryzjera. WSiP, Warszawa 1987

Sumirska Z.: Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie fryzjer. Podręcznik dla zasadniczych szkół zawodowych. P.P.H.U. "SUZI", Warszawa 2002

Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi – podręcznik do nauki zawodu. Wydawnictwo REA s. j., Warszawa 2000

Zeszyt ćwiczeń do nauki zawodu – Włosy i ich pielęgnacja. Wydawnictwo REA s. j., Warszawa 2000

Czasopisma : Świat fryzjerstwa, Zdrowie, Samo zdrowie.

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

MATERIAŁY FRYZJERSKIE

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- opisać budowę chemiczną i właściwości fizyczne włosów,
- wyjaśnić działanie nadtlenu wodoru na włosy,
- określić działanie kwasów i zasad na włosy,
- scharakteryzować substancje pochodzenia naturalnego i określić ich wpływ na włosy,
- scharakteryzować środki stosowane do pielęgnacji włosów,
- scharakteryzować preparaty kosmetyczne zawierające witaminy,
- scharakteryzować rodzaje i właściwości farb do włosów,
- wyjaśnić działanie farb utleniających,
- wyjaśnić mechanizm utleniania barwnika we włosie,
- scharakteryzować środki do utleniania i odbarwiania włosów,
- określić rodzaje i właściwości środków do trwałej ondulacji,
- scharakteryzować preparaty do modelowania i prostowania włosów.

Materiał nauczania

1. Skład chemiczny włosów

Budowa chemiczna: aminokwasy, proteina, keratyna kierunkowa i niekierunkowa, spirala α . Rodzaje mostków w keratynie.

Ćwiczenia

- Przeprowadzanie reakcji ksantoproteinowej.
- Badanie zjawiska kapilarności.

2. Preparaty fryzjerskie

Roztwory. Emulsje. Zawiesiny. Piany. Żele.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie roztworów, emulsji, zawiesin, żeli.
- Sporządzanie prostej emulsji.

3. Woda i jej zastosowanie w fryzjerstwie

Budowa chemiczna i właściwości fizyczne wody. Substancje wywołujące okresową i trwałą twardość wody. Usuwanie twardości wody.

Ćwiczenia

- Badanie budowy chemicznej cząsteczki wody.
- Określanie rodzajów twardości wody.
- Charakteryzowanie środków do usuwania twardości wody.
- Oznaczanie twardości wody za pomocą testera.

4. Woda utleniona – środek utleniający

Właściwości fizyczne i chemiczne nadtlenu wodoru. Katalizatory. Inhibitory. Roztwory nadtlenu wodoru i ich zastosowanie w fryzjerstwie. Rozcieńczanie nadtlenu wodoru. Przechowywanie nadtlenu wodoru.

Ćwiczenia

- Wykrywanie nadtlenu wodoru przy pomocy wolnego roztworu siarczynu tytanu.
- Badanie działania perhydrolu na pasemka włosów.
- Analizowanie błędów popełnianych przez fryzjera podczas używania nadtlenu wodoru.
- Wykonywanie tabelarycznych zestawień właściwości nadtlenu wodoru i jego zastosowania w praktyce.
- Mierzenie wartości pH różnych roztworów nadtlenu wodoru.
- Przygotowywanie wody utlenionej o różnym stężeniu.

5. Zasady, kwasy, alkohole w preparatach fryzjerskich

Otrzymywanie, skład i właściwości chemiczne zasad, kwasów i alkoholi. Preparaty fryzjerskie zawierające kwasy, zasady i alkohole.

Ćwiczenia

- Charakteryzowanie właściwości chemicznych kwasów i zasad.
- Wskazywanie zastosowania kwasów organicznych w preparatach kosmetycznych.
- Badanie odczynów pH za pomocą odczynników.
- Badanie działania stężonych kwasów i zasad na włosy.

6. Substancje pochodzenia naturalnego w preparatach fryzjerskich

Witaminy. Zioła. Barwniki roślinne. Ceramidy roślinne.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie witamin rozpuszczalnych w wodzie i w tłuszczach.
- Charakteryzowanie preparatów kosmetycznych zawierających witaminy.
- Wskazywanie ziół stosowanych do pielęgnacji włosów.
- Objaśnianie działania barwników roślinnych na włosy.

7. Środki do regeneracji i relaksacji włosów

Skład i działanie preparatów nawilżających, wysuszających i odżywczych do regeneracji i relaksacji włosów.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie preparatów nawilżających, wysuszających i odżywczych.
- Ustalanie składu balsamu do włosów zniszczonych po trwałej ondulacji.
- Sporządzanie odżywki do włosów.

8. Preparaty do barwienia włosów

Podział barwników. Rodzaje i właściwości farb stosowanych w fryzjerstwie. Mechanizm utleniania barwnika we włosie. Płukanki powierzchniowe. Płukanki działające na kórę włosa: barwiące i tonujące.

Ćwiczenia

- Sporządzanie tabeli podziału środków barwiących.
- Charakteryzowanie farb roślinnych, metalicznych, utleniających.
- Porównywanie składu chemicznego, postaci preparatu i rodzaju barwienia barwników nietrwałych, półtrwałych i trwałych.
- Wykrywanie barwników metalicznych.

9. Preparaty do rozjaśniania i odbarwiania włosów

Działanie wody utlenionej na włosy. Skład i właściwości białej henny. Rodzaje dekoloryzatorów. Skład i właściwości dekoloryzatorów.

Ćwiczenia

- Rozpoznawanie właściwości środków rozjaśniających.
- Analizowanie właściwości dekoloryzatorów.
- Przeprowadzanie reakcji otrzymywania wodorosoli.
- Przedstawianie na schemacie procesu rozjaśniania włosów.

10. Preparaty do trwałej ondulacji

Skład i działanie na włosy preparatów do trwałej ondulacji. Działanie na włosy utwalaczy i neutralizatorów. Skład, działanie i właściwości środków do prostowania włosów.

Ćwiczenia

- Analizowanie składu płynu do trwałej ondulacji.
- Charakteryzowanie działania utrwalaczy i neutralizatorów.
- Badanie wpływu pH, stężenia kwasu tioglikolowego i kondycji włosów na efekt trwałej ondulacji.
- Wyjaśnianie przebiegu procesu chemicznego trwałej zmiany kształtu włosa.
- Analizowanie składu środków do prostowania włosów.
- Sporządzanie schematu obrazującego procesy zmian w strukturach keratyny.

11. Środki do ondulowania włosów

Skład i właściwości środków do czesania włosów na mokro i na sucho.
Środki do stylizacji i utrwalenia włosów.

Ćwiczenia

- Ocenianie trwałości skrętu włosa przy użyciu preparatów do modelowania i układania włosów.
- Porównywanie właściwości wybranych grup preparatów do modelowania i układania włosów.

Środki dydaktyczne

Woda utleniona.

Perhydrol.

Kwas azotowy, siarczan miedzi, zasada sodowa, chlorek wapnia, olej, kwas tioglikolowy.

Farby do włosów: roślinne, utleniające, metaliczne.

Płyny do trwałej ondulacji.

Kremy rozjaśniające.

Woda destylowana.

Próbki włosów.

Plansze, schematy, foliogramy, filmy przedstawiające zasady działania preparatów fryzjerskich.

Uwagi o realizacji

Program nauczania przedmiotu *Materiały fryzjerskie* został podzielony na jedenaście działów tematycznych zawierających najważniejsze zagadnienia dotyczące produktów fryzjerskich stosowanych do regeneracji, barwienia, rozjaśniania oraz do ondulowania włosów. Wiedza ta stanowi podstawę do nabywania praktycznych umiejętności w zawodzie fryzjer.

Celem nauczania przedmiotu jest ukształtowanie umiejętności uczniów w zakresie rozpoznawania i stosowania preparatów fryzjerskich oraz badania oddziaływania tych preparatów na włosy i na organizm człowieka.

W procesie nauczania zaleca się stosowanie podających i aktywizujących metod nauczania, takich jak: wykład, dyskusja, metoda przypadku, pokaz oraz ćwiczenia laboratoryjne.

Zajęcia edukacyjne powinny odbywać się w pracowni chemicznej, wyposażonej w preparaty i substancje do pielęgnacji włosów, próbki włosów, katalogi i filmy dydaktyczne. Uczniowie powinni mieć możliwość rozpoznawania i badania preparatów oraz obserwowania i analizowania procesu oddziaływania na włosy stosowanych środków. Wiedza o preparatach fryzjerskich pozwoli uniknąć popełniania błędów podczas wykonywania zabiegów fryzjerskich.

Ćwiczenia zamieszczone w poszczególnych działach tematycznych programu należy traktować jako propozycje do wykorzystania. Nauczyciel powinien przygotować własny zestaw ćwiczeń, biorąc pod uwagę możliwości ich realizacji w szkole.

Prowadzący ćwiczenia powinien zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Skład chemiczny włosa	1
2.	Preparaty fryzjerskie	2
3.	Woda i jej zastosowanie we fryzjerstwie	2
4.	Woda utleniona – środek utleniający	4
5.	Zasady, kwasy, alkohole w preparatach fryzjerskich	6
6.	Substancje pochodzenia naturalnego w preparatach fryzjerskich	3
7.	Środki do regeneracji i relaksacji włosów	3
8.	Preparaty do barwienia włosów	3
9.	Preparaty do rozjaśniania i odbarwiania włosów	3
10.	Preparaty do trwałej ondulacji	4
11.	Środki do ondulowania włosów	3
Razem		34

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się systematycznie, na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć.

W procesie sprawdzania należy uwzględnić zaplanowane cele kształcenia, a w szczególności:

- wyjaśnianie działania chemicznych środków stosowanych w zabiegach fryzjerskich,
- rozróżnianie roztworów, emulsji, zawiesin i zeli,
- określanie właściwości farb oraz środków do utleniania i odbarwiania włosów,
- określanie właściwości środków do modelowania i układania włosów,
- sporządzanie odżywki do włosów.

Sprawdzanie osiągnięć uczniów proponuje się przeprowadzać za pomocą następujących metod:

- sprawdzianów ustnych,
- sprawdzianów pisemnych,
- testów wiadomości i umiejętności,
- obserwacji czynności uczniów w czasie ćwiczeń.

Obserwując czynności ucznia należy zwracać uwagę na:

- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ćwiczeń,
- kolejność wykonywania czynności,
- efekt końcowy ćwiczenia,
- samodzielne wyciąganie wniosków z wykonanego zadania.

Oceniając wypowiedzi uczniów należy zwracać uwagę na:

- merytoryczną jakość wypowiedzi,
- operowanie nabytą wiedzą,
- posługiwanie się terminologią zawodową.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

Jurkowska S.: Chemia surowców kosmetycznych. Ośrodek inform. -
badaw. „Ekoprzem”, Dąbrowa Górnicza 1999

Lamer-Zarawska E., Noculak-Palczewski A.: Kosmetyki naturalne. Wyd.
ASTRUM, Wrocław 1994

Marek Z.: Fryzjerstwo. WSiP, Warszawa 1999

Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi. Wyd. REA s. j.,
Warszawa 2000

Czasopisma: Laurent, Kosmetyka i kosmetologia

*Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych
pozycji wydawniczych.*

TECHNOLOGIA FRYZJERSTWA

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- zorganizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii,
- określić prawidłową postawę fryzjera przy pracy,
- scharakteryzować narzędzia, przybory i aparaty fryzjerskie, omówić sposoby ich konserwacji i przechowywania,
- zaplanować ułożenie narzędzi i przyborów na stanowisku pracy w zależności od wykonywanej usługi,
- zdefiniować podstawowe pojęcia technologiczne,
- przeprowadzić rozpoznanie typu i stanu włosów,
- przeprowadzić wywiad z klientem,
- opracować kartę diagnozy włosów,
- scharakteryzować metody i środki stosowane do pielęgnacji różnych rodzajów włosów,
- dobrać i wykonać zabiegi pielęgnacyjne,
- wykonać masaże owłosionej skóry głowy,
- określić kolejność czynności wykonywanych w czasie mycia głowy,
- scharakteryzować metody i środki stosowane w procesie mycia głowy,
- umyć głowę,
- rozróżnić rodzaje ondulacji wodnej,
- sporządzić plan wykonania różnych rodzajów ondulacji wodnej,
- dobrać techniki wykonania ondulacji wodnej do określonej fryzury,
- określić techniki i metody strzyżenia oraz dobrać narzędzia do strzyżenia,
- sporządzić plan wykonania konkretnej fryzury,
- wykonać strzyżenie damskie włosów krótkich i półdługich zgodnie z aktualną modą,
- opisać rodzaje trwałej ondulacji,
- wymienić przeciwwskazania do wykonania zabiegu trwałej ondulacji,
- zanalizować działanie płynu do trwałej ondulacji na włosy i skórę głowy,
- sporządzić plan wykonania ondulacji chemicznej,
- opisać przebieg wykonywania zabiegu prostowania włosów i wymienić przeciwwskazania do zabiegu,
- sporządzić plan wykonania zabiegu rozjaśniania włosów,
- wyjaśnić procesy zachodzące podczas rozjaśniania włosów,

- scharakteryzować metody, środki i aparaturę stosowaną w procesie farbowania włosów,
- wykonać farbowanie włosów dostępnymi metodami zgodnie z aktualną modą,
- scharakteryzować środki i aparaturę do utleniania i odbarwiania włosów,
- sporządzić plan rozjaśniania i dekoloryzacji włosów,
- zastosować różne techniki dekoloryzacji włosów.

Materiał nauczania

1. Stanowisko pracy

Narzędzia zasadnicze (podstawowe) i pomocnicze. Przybory. Suszarki stojące, ręczne. Nawilżacze. Bielizna fryzjerska. Organizacja stanowiska pracy. Postawa fryzjera podczas pracy.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie narzędzi zasadniczych, pomocniczych i przyborów fryzjerskich.
- Rozróżnianie narzędzi: brzytwopodobnych, temper i noży chińskich.
- Opisywanie aparatów stosowanych w salonie fryzjerskim i sposobów ich konserwacji.
- Dobieranie bielizny fryzjerskiej do poszczególnych zabiegów.
- Określanie zasad postępowania z bielizną fryzjerską.
- Planowanie wyposażenia i oświetlenia salonu fryzjerskiego.
- Planowanie ułożenia narzędzi i przyborów na stanowisku pracy w zależności od wykonywanej usługi.
- Prezentowanie prawidłowej postawy fryzjera podczas pracy.

2. Podstawowe pojęcia technologiczne

Czynność, zabieg, metoda, technika.

Ćwiczenia

- Różnicowanie pojęć metoda i technika.

3. Pielęgnacja włosów

Diagnoza stanu włosów i skóry głowy. Mycie włosów i skóry głowy. Środki do pielęgnacji włosów. Rodzaje masażu skóry głowy. Ochrona, regeneracja, kondycjonowanie włosów.

Ćwiczenia

- Rozpoznawanie typów i rodzajów włosów.
- Opracowywanie karty diagnozy włosów.
- Dobieranie środków ochronnych, regenerujących i kondycjonujących włosy.
- Wykonywanie masażu skóry głowy.

4. Ondulacja wodna

Definicja ondulacji wodnej. Rodzaje ondulacji wodnej. Przybory i środki do ondulacji wodnej. Ondulacja żelazkowa.

Ćwiczenia

- Dobieranie nawijaczy i grubości pasma do pożądanego skrętu włosa zgodnie z zasadami ondulacji wodnej.
- Dobieranie kąta nawijania w stosunku do głowy.
- Rozpoznawanie technik wykonania i rodzaju ondulacji wodnej, na podstawie przykładowych fryzur przedstawionych w katalogach.

5. Strzyżenie włosów

Czynności wstępne. Narzędzia fryzjerskie. Techniki strzyżenia. Strzyżenie męskie. Strzyżenie damskie do określonej linii uczesania.

Ćwiczenia

- Dobieranie narzędzi do techniki i metody strzyżenia włosów.
- Dobieranie techniki strzyżenia do układu włosów.
- Dobieranie technik i metod strzyżenia włosów, na podstawie wybranych fryzur.
- Sporządzanie planu wykonania wybranej linii strzyżenia włosów.

6. Ondulacja chemiczna (trwała)

Historia ondulacji trwałej. Definicja ondulacji trwałej. Rodzaje ondulacji chemicznej. Działanie płynu do trwałej ondulacji na włosy i skórę głowy. Przeciwwskazania do wykonywania zabiegu. Techniki wykonywania ondulacji. Mycie i strzyżenie. Neutralizacja włosów. Błędy przy wykonywaniu trwałej ondulacji i sposoby ich korygowania. Prostowanie włosów.

Ćwiczenia

- Wykonywanie próby uczuleniowej.
- Wykonywanie ondulacji trwałej na próbkach włosów normalnych, koloryzowanych, rozjaśnianych.
- Analizowanie preparatów do ondulacji pod względem jakości, czasu reakcji i ceny.
- Sporządzanie planu wykonania pełnego zabiegu ondulacji chemicznej.
- Obserwowanie zabiegu prostowania włosów.

7. Rozjaśnianie włosów

Pojasnianie, podkład rozjaśniający. Wytrawianie włosów. Farbowanie rozjaśniające. Zabieg silnego rozjaśniania. Techniki rozjaśniania. Tonowanie włosów. Przeciwwskazania do wykonania zabiegu rozjaśniającego.

Ćwiczenia

- Sporządzanie planu wykonania zabiegu rozjaśniania włosów.
- Sporządzanie wykazu narzędzi, aparatury i preparatów niezbędnych do prawidłowego wykonania zabiegu.
- Ustalanie czasu działania preparatu na podstawie stężenia wody utlenionej i pożądanego efektu – na próbkach włosów różnego koloru.
- Dokonywanie podziału włosów na głowie do rozjaśniania.

8. Barwienie włosów

Procesy zachodzące we włosie w czasie farbowania. Rodzaje farb. Przeciwwskazania do farbowania. Przygotowanie włosów do farbowania. Przygotowanie farby. Nakładanie farby. Czas i kontrola farbowania. Mycie i neutralizacja włosów po farbowaniu. Farbowanie całego porostu i odrostów. Farbowanie włosów siwych i szpakowatych. Pasemka, balejaż. Farbowanie rozjaśniające. Barwienie włosów płukankami. Tonowanie koloru. Błędy przy wykonywaniu farbowania i koloryzowania włosów.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie palet farb różnych producentów.
- Przeprowadzanie zabiegu farbowania włosów po raz pierwszy.
- Przeprowadzanie zabiegu farbowania odrostów.
- Stosowanie farb w odcieniach popielatych i naturalnych na próbkach włosów.
- Stosowanie farb w modnych odcieniach na próbkach włosów z uwzględnieniem różnych technik koloryzujących.

9. Układanie włosów

Czesanie włosów na mokro i na sucho. Czesanie fryzury dziennej, wieczorowej i awangardowej. Ozdoby i akcesoria do dekorowania włosów. Prostowanie włosów.

Ćwiczenia

- Opisywanie zabiegu prostowania włosów aparatami specjalistycznymi.
- Rozpoznawanie różnych typów fryzur.
- Charakteryzowanie fryzur z włosów krótkich i długich.
- Dobieranie elementów dekoracyjnych do fryzury.

Środki dydaktyczne

Narzędzia i przybory fryzjerskie.

Aparaty fryzjerskie.

Bielizna fryzjerska.

Plansze architektoniczne salonów fryzjerskich.

Środki do pielęgnacji włosów.

Opakowania farb różnych producentów.

Palety farb.

Opakowania płynów do trwałej ondulacji.

Próbki włosów.

Główki ćwiczeniowe.

Katalogi fryzur.

Filmy instruktażowe.

Uwagi o realizacji

Program nauczania przedmiotu *Technologia fryzjerstwa* zawiera wiedzę o zasadniczym znaczeniu dla kształcenia w zawodzie fryzjer. Najistotniejsze działy tematyczne ujęte w programie dotyczą: organizowania stanowiska pracy fryzjera oraz wykonywania zabiegów fryzjerskich zgodnie z ustalonym planem.

Celem realizacji programu jest kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie:

- organizowania stanowiska pracy fryzjera,
- pielęgnacji włosów,
- stosowania różnych metod strzyżenia włosów,
- wykonywania różnych rodzajów ondulacji na próbkach włosów,
- sporządzania planu wykonywania zabiegów fryzjerskich,
- przeprowadzania zabiegów rozjaśniania i farbowania włosów.

Program stanowi powiązaną ze sobą logiczną całość, a zaproponowane ćwiczenia nauczyciel może wykorzystywać podczas zajęć.

W procesie nauczania przedmiotu należy odwoływać się do wiedzy nabytej przez uczniów na lekcjach higieny i materiałów fryzjerskich.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien opracować szczegółowy program nauczania, zgodny z potrzebami i możliwościami realizacji w warunkach szkoły, poszerzony o nowe trendy pojawiające się w fryzjerstwie.

W procesie kształcenia zaleca się stosowanie aktywizujących metod nauczania oraz pokazów i ćwiczeń praktycznych.

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni wyposażonej w nowoczesne środki dydaktyczne, w warunkach umożliwiających prowadzenie ćwiczeń grupowych i indywidualnych. W czasie prowadzenia zajęć należy zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów sanitarnych obowiązujących w czasie wykonywania zabiegów fryzjerskich.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Stanowisko pracy	5
2.	Podstawowe pojęcia technologiczne	1
3.	Pielęgnacja włosów	15
4.	Ondulacja wodna	19
5.	Strzyżenie włosów	21
6.	Ondulacja chemiczna (trwała)	22
7.	Rozjaśnianie włosów	23
8.	Barwienie włosów	20
9.	Układanie włosów	10
	Razem	136

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się systematycznie na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć. Systematyczna kontrola informuje nauczyciela o wynikach jego pracy, o postępach ucznia w nauce i pozwala ustalić sposoby usprawnienia procesu nauczania.

W przedmiocie technologia proponuje się następujące metody sprawdzania osiągnięć uczniów:

- sprawdziany ustne,
- sprawdziany pisemne,

- testy wiadomości i umiejętności,
- obserwację czynności ucznia podczas ćwiczeń.

Oceniając wypowiedzi ustne uczniów należy zwracać uwagę na operowanie nabytą wiedzą, jakość wypowiedzi, posługiwanie się terminologią zawodową. Sprawdziany pisemne w postaci krótkich prac klasowych mogą być uzupełniane pracami domowymi na temat nowych propozycji technologicznych w fryzjerstwie.

Obserwując czynności ucznia w czasie ćwiczeń należy zwracać uwagę na:

- organizację stanowiska pracy,
- sporządzanie planów zabiegów fryzjerskich,
- dobór właściwych preparatów do zabiegów,
- wykonanie zabiegów,
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wskazane jest opracowanie arkusza obserwacji, który ułatwi uczniowi dokonanie samooceny, natomiast nauczycielowi wystawienie obiektywnej oceny.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

Marek Z.: Fryzjerstwo. WSiP, Warszawa 1999

Praca zbiorowa: Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi. Wydawnictwo REA s. j., Warszawa 2000

Techniki strzyżenia, farbowania i modelowania włosów. Wydawnictwo Zysk i s-ka, 2003

Sumirska Z.: Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie fryzjer. Podręcznik dla zasadniczych szkół zawodowych. P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2002

Czasopisma : Świat fryzjerstwa, Laurent - fryzury, Kosmetyka i kosmetologia.

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

STYLIZACJA

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- wykazać związek fryzjerstwa z pokrewnymi dziedzinami działalności usługowej,
- scharakteryzować popularne style fryzur w minionych epokach,
- określić proporcje sylwetek ludzkich,
- rozróżnić typy budowy głowy i twarzy,
- naszkicować ludzką głowę,
- rozpoznać kształty twarzy,
- rozpoznać deformacje twarzy,
- rozpoznać deformacje głowy,
- rozróżnić linie w fryzurze,
- scharakteryzować fryzurę symetryczną i asymetryczną,
- określić kontrasty w kształtowaniu fryzury,
- rozróżnić rodzaje i grubości linii rysunkowych,
- wyskalować fryzury lub ich fragmenty,
- odczytać rysunek złożeniowy fryzury,
- zastosować podstawowe wiadomości o kolorach,
- rozróżnić barwy wykorzystywane do farbowania włosów,
- określić zasady doboru koloru włosów,
- określić zasady doboru fryzury do typu urody,
- zaprojektować na schemacie głowy uczesanie codzienne, sportowe, wieczorowe,
- opisać sposoby upiększania fryzur,
- rozpoznać różne style makijażu, dobrać makijaż do urody i fryzury,
- określić znaczenie uczesania dla samopoczucia i wyglądu człowieka.

Materiał nauczania

1. Wiadomości wstępne

Czynniki wpływające na rozwój fryzjerstwa. Związek fryzjerstwa z innymi dziedzinami działalności usługowej. Organizacje fryzjerskie w kraju i na świecie. Najważniejsze imprezy fryzjerskie.

Ćwiczenia

- Charakteryzowanie czynników wpływających na rozwój fryzjerstwa.
- Wykazywanie związków fryzjerstwa z projektowaniem ubiorów, makijażem, stylem życia, reklamą, filmem, teatrem.

- Wykazywanie znaczenia stylizacji w fryzjerstwie.
- Przedstawianie najważniejszych krajowych i międzynarodowych imprez fryzjerskich.

2. Historia stylizacji

Zmiany proporcji sylwetki człowieka na przestrzeni wieków. Historia fryzur, makijażu i ubioru. Popularne style fryzur i formy zarostu w różnych epokach historycznych. Dekoracyjność fryzur z epoki. Najważniejsze postacie w historii fryzjerstwa.

Ćwiczenia

- Porównywanie proporcji sylwetki człowieka na podstawie źródeł historycznych.
- Rozpoznawanie fryzur historycznych na podstawie ilustracji.
- Analizowanie wyglądu sylwetki kobiecej i męskiej w różnych epokach historycznych.
- Charakteryzowanie popularnych stylów fryzur i form zarostu na podstawie dzieł malarskich.
- Objaśnianie sposobów upiększania fryzur historycznych.
- Przedstawienie sylwetki zawodowej mistrza sztuki fryzjerskiej Antoniego Cierplikowskiego.

3. Formy przestrzenne

Proporcje sylwetek ludzkich. Proporcje głowy człowieka występujące w różnych okresach rozwojowych. Części głowy i twarzy. Szkicowy rysunek głowy i twarzy. Najczęściej spotykane deformacje głowy. Kształty twarzy występujące u kobiet.

Ćwiczenia

- Określanie proporcji sylwetek ludzkich.
- Szkicowanie głowy w różnych ułożeniach.
- Identyfikowanie części głowy i twarzy na schemacie.
- Rozpoznawanie deformacji głowy.
- Analizowanie kształtów twarzy.

4. Kształtowanie linii fryzury

Linie występujące w fryzurze: proste, łukowe, łamane. Linie konturowe i linie profilu. Elementy fryzury. Kontrasty w fryzurze: kształtu, kierunku, wielkości, długości. Symetria i asymetria fryzur. Złudzenia wzrokowe wykorzystywane w projektowaniu fryzur.

Ćwiczenia

- Odczytywanie na ilustracjach kształtu linii fryzur.
- Wyznaczanie na schematach linii konturowych fryzur.
- Rysowanie elementów fryzury z uwzględnieniem światłocienia.
- Projektowanie fryzur symetrycznych i asymetrycznych.
- Stosowanie złudzeń optycznych w projektowaniu fryzur.

5. Rysunek zawodowy

Linie rysunkowe. Techniki kopiowania rysunku, skalowanie. Złożeniowy rysunek fryzury. Rysunki instruktażowe.

Ćwiczenia

- Rozpoznawanie linii rysunkowych stosowanych w dokumentacji fryzury.
- Kopiowanie rysunku fryzury różnymi technikami.
- Skalowanie rysunku fryzury.
- Odczytywanie symboli określających zabiegi fryzjerskie w złożeniowym rysunku fryzury.
- Sporządzanie instruktażowych rysunków fryzury.

6. Kolorystyka w fryzjerstwie

Podstawowe pojęcia: kolor, barwnik, pigment. Koło barw. Właściwości koloru. Wzajemne oddziaływanie barw: harmonia i kontrast. Kolor a światło. Naturalne kolory włosów i ich komponenty. Podział barw wykorzystywanych w fryzjerstwie. Paleta kolorów farb do włosów.

Głębia i kierunek koloru. Dobór koloru w fryzurze. Dobór koloru do typu urody.

Ćwiczenia

- Rozróżnianie pojęć: kolor, barwnik, pigment.
- Wskazywanie barw podstawowych i pochodnych na wzornikach barw.
- Rozpoznawanie barw komplementarnych.
- Wykonywanie prób mieszania barw.
- Charakteryzowanie sposobów harmonizowania kolorów.
- Wskazywanie kontrastów kolorystycznych na fotografiach fryzur.
- Analizowanie zależności między kolorem a światłem w fryzurze.
- Odróżnianie odcieni naturalnych włosów na wzornikach.
- Rozpoznawanie ciepłych i zimnych odcieni włosów.
- Dobieranie koloru włosów do typu urody.
- Projektowanie zestawu kolorów w fryzurze.

7. Stylizacja fryzur

Współczesne linie fryzur. Dobór fryzury do kształtu twarzy i głowy. Dobór fryzury do typu urody. Typy fryzur. Metody stylizacji. Upiększanie fryzur. Dodatki fryzjerskie. Środki i preparaty wykorzystywane w stylizacji. Aktualne trendy mody fryzjerskiej.

Ćwiczenia

- Charakteryzowanie na podstawie ilustracji współczesnych linii fryzur.
- Dobieranie fryzury do kształtu twarzy i głowy.
- Analizowanie typów urody.
- Projektowanie fryzury do typu urody.
- Projektowanie różnych typów fryzur.
- Analizowanie metod stylizacji.
- Upiększanie fryzur na specjalne okazje.
- Rozpoznawanie środków i preparatów do stylizacji.
- Analizowanie trendów mody fryzjerskiej na podstawie relacji z konkursów i imprez fryzjerskich.

8. Elementy kosmetyki kolorowej

Style makijażu. Dobór makijażu do urody. Stylizacja twarzy fryzurą i makijażem. Dobór makijażu do fryzury, ubioru i okoliczności. Dobór manikiuru do ubioru i okoliczności.

Ćwiczenia

- Rozpoznawanie na fotografiach różnych stylów makijażu.
- Wykonywanie makijażu podstawowego.
- Dobieranie manikiuru do ubioru i okoliczności.
- Dobieranie makijażu do urody, fryzury, ubioru i okoliczności.

Środki dydaktyczne

Schematy sylwetek ludzkich.

Wzorniki barw.

Palety fryzjerskie.

Żurnale.

Akcesoria zdobnicze.

Czasopisma zawodowe.

Fotografie fryzur.

Zestaw farb.

Zestaw kosmetyków do makijażu.

Peruki.

Główki fryzjerskie.

Preparaty do stylingu.

Ilustracje fryzur historycznych.
Albumy dzieł malarskich.
Materiały i przybory do rysunku.
Filmy dydaktyczne, instruktażowe, z pokazów.

Uwagi o realizacji

Program nauczania przedmiotu *Stylizacja* został podzielony na osiem działów tematycznych zawierających podstawową wiedzę o fryzurach historycznych, formach przestrzennych, kształtowaniu linii i barwy w fryzurach, projektowaniu i stylizacji fryzur współczesnych oraz elementach kosmetyki kolorowej.

Wiedza ta wykorzystana będzie przez uczniów do realizacji zadań w kształceniu praktycznym.

Celem nauczania przedmiotu jest przygotowanie uczniów do projektowania różnych typów fryzur. W nauczaniu przedmiotu istotne jest rozbudzanie zamiłowania do piękna, estetyki i harmonii w kreowaniu obrazu całej sylwetki. Należy kształtować u ucznia cechy niezbędne do wykonywania zawodu fryzjera, takie jak: umiejętność komunikowania się i podejmowania decyzji podczas rozmowy konsultacyjnej z klientem.

W czasie realizacji zadań ujętych w programie uczeń powinien mieć możliwość rozwijania własnej kreatywności, ponieważ jest ona warunkiem dobrej stylizacji fryzur. Należy również zachęcać uczniów do poznawania znanych z przeszłości i współcześnie działających mistrzów sztuki fryzjerskiej oraz analizowania informacji o imprezach fryzjerskich krajowych i międzynarodowych. Przedstawianie możliwości dokonań w usługach fryzjerskich, wzbudza emocjonalne zaangażowanie uczniów i rozwija zainteresowanie zawodem.

W procesie dydaktycznym wskazane jest stosowanie następujących metod nauczania: wykład, pogadanka, dyskusja, metoda inscenizacji i przypadku, pokaz z objaśnieniem oraz ćwiczenia.

Zaproponowane w programie ćwiczenia nauczyciel może wykorzystać podczas zajęć lub opracować własny zestaw ćwiczeń.

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni rysunku wyposażonej w środki dydaktyczne zaproponowane w programie nauczania. Część ćwiczeń praktycznych powinna odbywać się w pracowni fryzjerskiej. Wyposażenie pracowni powinno zapewnić możliwość indywidualnej i grupowej pracy uczniów.

Nauczyciel powinien opracować szczegółowy program nauczania, zgodny z potrzebami i możliwościami realizacji w warunkach szkoły.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Wiadomości wstępne	4
2.	Historia stylizacji	20
3.	Formy przestrzenne	16
4.	Kształtowanie linii fryzury	16
5.	Rysunek zawodowy	10
6.	Kolorystyka we fryzjerstwie	30
7.	Stylizacja fryzur	24
8.	Elementy kosmetyki kolorowej	16
Razem		136

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się systematycznie, na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć.

Wiadomości teoretyczne mogą być sprawdzane za pomocą testów osiągnięć szkolnych oraz sprawdzianów ustnych i pisemnych. Zadania w teście mogą być otwarte lub zamknięte.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać poprzez obserwację czynności ucznia podczas ćwiczeń.

Obserwując czynności ucznia należy zwracać uwagę na:

- dobór materiałów i przyborów do zabiegów fryzjerskich,
- poprawną interpretację zadań,
- kompozycję,
- zachowanie proporcji,
- kreatywność,
- estetykę wykonania.

Oceniając wypowiedzi uczniów należy zwracać uwagę na:

- merytoryczną jakość wypowiedzi,
- operowanie wiedzą,
- poprawne posługiwanie się terminologią zawodową,
- wnioskowanie.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

- Buscher Ch.: Znajdź swój kolor. Wyd. MUZA S.A., Warszawa 1992
- Kuss E., Sedlmaier S., Sylizacja twarzy. Grupa Wydawnicza Bertelsman Media Diagenes, Warszawa 2001
- Sheybal S.: Kompozycja plastyczna. PZWS, Warszawa 1964
- Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi – podręcznik do nauki zawodu. Wyd. REA s. j., Warszawa 2000
- Zeszyt ćwiczeń do nauki zawodu – Wiedza o stylach fryzjerskich i kształtowaniu fryzur. Wyd. REA s. j., Warszawa 2000
- Praca zbiorowa pod redakcją Zuzanny Sumirskiej „Stylizacja” P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2004
- Praca zbiorowa zespołu: red. „255 nowych fryzur”, „Journal fur die Frau”. Oficyna wydawnicza Kalliope, Warszawa 1996
- Opracowanie zbiorowe: Fryzjerstwo. Wyd. Kultura Życia Codziennego WATRA, Warszawa 1969
- Walde R.: Odkryj swój styl i kolory. Grupa Wydawnicza Bertelsman Media Diagenes, Warszawa 2002
- Czasopisma : Paryska fryzura, Świat fryzjerstwa, LAURENT – fryzury

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWEJ

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- określić funkcje usług w gospodarce rynkowej,
- scharakteryzować cechy usług,
- sklasyfikować i scharakteryzować rodzaje usług,
- scharakteryzować podmioty gospodarcze na rynku,
- wyjaśnić pojęcie i funkcje marketingu,
- określić istotę strategii marketingowej,
- scharakteryzować podstawowe narzędzia marketingu,
- scharakteryzować metody badania rynku,
- scharakteryzować produkt w ujęciu marketingowym,
- określić funkcje produktu,
- określić funkcje i znaczenie opakowania,
- określić funkcje ceny w marketingu,
- scharakteryzować podstawowe kanały dystrybucji,
- określić rolę promocji w marketingu,
- określić relacje obsługującego z obsługiwanym,
- scharakteryzować zasady prowadzenia negocjacji,
- udoskonalić jakość świadczonych usług,
- ocenić jakość świadczonych usług.

Materiał nauczania

1. Rynek usług

Istota i klasyfikacja usług. Charakterystyka usług. Usługi w gospodarce rynkowej. Podmioty rynku usług.

Ćwiczenia

- Klasyfikowanie usług.
- Określanie cech usług.
- Analizowanie roli usług w gospodarce rynkowej.
- Rozpoznawanie podmiotów rynku usług.

2. Istota marketingu

Geneza marketingu. Pojęcie marketingu. Elementy marketingu. Funkcje marketingu.

Ćwiczenia

- Definiowanie pojęcia marketing.
- Określanie miejsca marketingu w działalności gospodarczej.
- Analizowanie elementów tworzących marketing usług.

3. Badania marketingowe

Znaczenie i rola badań marketingowych. Metody badań marketingowych. Przetwarzanie i interpretowanie danych.

Ćwiczenia

- Przeprowadzanie wywiadu.
- Zbieranie danych i ich przetwarzanie.
- Przygotowanie prognozy rynkowej na podstawie przeprowadzonych badań marketingowych.

4. Produkt

Definicja i funkcja produktu w marketingu. Klasyfikacja produktów. Opakowanie produktu i jego funkcje. Marka produktu. Cykl życia produktu.

Ćwiczenia

- Definiowanie pojęcia produkt.
- Analizowanie funkcji produktu.
- Opracowywanie strategii wprowadzania nowego produktu na rynek.

5. Cena

Cena i jej funkcje w marketingu. Metody ustalania cen. Cena a jakość produktu.

Ćwiczenia

- Określanie funkcji cen w marketingu.
- Ustalanie ceny wybranego produktu.
- Analizowanie cen wybranych produktów.

6. Dystrybucja towarów

Istota dystrybucji i jej funkcje. Rodzaje dystrybucji. Kanały dystrybucji.

Ćwiczenia

- Definiowanie pojęcia dystrybucja.
- Analizowanie funkcji dystrybucji.
- Określanie kanałów dystrybucji.

7. Promocja

Rola promocji w marketingu. Narzędzia promocji. Rodzaje nośników reklamy i kryteria ich wyboru.

Ćwiczenia

- Określanie celów i zadań promocji.
- Przygotowywanie kampanii reklamowej wybranego produktu.
- Analizowanie skuteczności działań promocyjnych.

8. Konsultacja z klientem

Rola klienta jako podmiotu na rynku. Profil demograficzno-geograficzny klienta. Czynniki społeczne i psychologiczne wpływające na relacje klient - usługodawca. Metody budowania strategii lojalności klienta. Style i techniki negocjacji.

Ćwiczenia

- Ustalanie profilu obsługiwanego klienta.
- Analizowanie zachowań klienta na podstawie obserwacji.
- Rozwiązywanie sytuacji problemowych podczas obsługi klienta.

Środki dydaktyczne

Katalogi produktów.

Materiały reklamowe.

Plansze.

Filmy.

Kwestionariusze ankiet.

Próbki produktów.

Prasa.

Przybory i materiały rysunkowe.

Uwagi o realizacji

Program nauczania przedmiotu *Podstawy działalności usługowej* został podzielony na osiem działów tematycznych zawierających podstawowe wiadomości z zakresu rynku usług, istoty marketingu, badań marketingowych, narzędzi marketingu (produkt, cena, dystrybucja, promocja), konsultacji z klientem.

Wiedza ta pozwoli uczniom zrozumieć złożoność procesów rynkowych i wpływ różnych czynników na ich przebieg.

Celem nauczania przedmiotu jest także kształtowanie cech niezbędnych do obsługi klienta.

W nauczaniu przedmiotu istotne jest kształtowanie umiejętności komunikowania się i samodzielnego podejmowania decyzji. Zdobyta wiedza wykorzystywana będzie w tworzeniu planu marketingowego w pracy zawodowej.

W procesie dydaktycznym wskazane jest stosowanie następujących metod nauczania: wykład, pogadanka, metoda inscenizacji, dyskusja dydaktyczna, burza mózgów, ćwiczenia.

Zaproponowane w programie ćwiczenia nauczyciel może wykorzystać podczas zajęć lub opracować własny zestaw ćwiczeń zgodnie z potrzebami edukacyjnymi uczniów.

W celu zapewnienia prawidłowej organizacji zajęć proponuje się, aby zajęcia odbywały się w pracowni przedmiotowej wyposażonej w środki dydaktyczne zaproponowane w programie nauczania.

Wyposażenie pracowni powinno zapewnić możliwość indywidualnej i grupowej pracy uczniów.

Nauczyciel powinien opracować szczegółowy program nauczania, zgodny z potrzebami i możliwością jego realizacji w warunkach szkoły.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Rynek usług	3
2.	Istota marketingu	2
3.	Badania marketingowe	4
4.	Produkt	4
5.	Cena	3
6.	Dystrybucja towarów	2
7.	Promocja	6
8.	Konsultacja z klientem	10
	Razem	34

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów powinno odbywać się systematycznie, na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć.

Kryteria oceniania powinny uwzględniać szczegółowe cele kształcenia, a w szczególności:

- określanie znaczenia usług w gospodarce rynkowej,
- wyjaśnianie pojęcia i funkcji marketingu,
- charakteryzowanie metod badania rynku,
- dokonywanie oceny jakości świadczonych usług.

Sprawdzanie osiągnięć uczniów można przeprowadzić za pomocą sprawdzianów ustnych i pisemnych oraz testów osiągnięć szkolnych. Zadania w teście mogą być otwarte lub zamknięte.

Oceniając wypowiedzi uczniów należy zwracać uwagę na:

- merytoryczną jakość wypowiedzi,
- operowanie wiedzą,
- posługiwanie się terminologią zawodową,
- wnioskowanie.

Umiejętności praktyczne należy sprawdzać poprzez obserwację ucznia podczas ćwiczeń.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

- Aitkorn J.: Podstawy marketingu. Instytut marketingu, Kraków 2000
Bloos J.: Marketing praktyczny. BUYAR Marketing, Warszawa 1992
Chwałek J.: Obsługa klienta. WSiP, Warszawa 2003
Hague P.N., Jackson P.: Badania rynku zrób to sam. SIGNUM, Kraków 1992
Kall J.: Reklama. PWN, Warszawa 1994
Kimball B.: Metody aktywnej sprzedaży. PTE, Warszawa 1996
Kielan K., Pokora K.: Przygotowanie do działalności usługowej. WSiP, Warszawa 2003
Kramer T.: Podstawy marketingu. PWN, Warszawa 1995
Nęcki Z.: Komunikacja międzyludzka. Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 1996
Musiałkiewicz J.: Marketing. Ekonomik, Warszawa 2000
Wiśniewski A.: Marketing. WSiP, Warszawa 1995

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

Szczegółowe cele kształcenia

W wyniku procesu kształcenia uczeń/słuchacz powinien umieć:

- przygotować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii,
- zastosować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska,
- zastosować przepisy sanitarne obowiązujące w pracowni fryzjerskiej,
- przygotować klienta do zabiegu,
- przeprowadzić rozpoznanie struktury i stanu włosów,
- przeprowadzić wywiad z klientem,
- udzielić porady z zakresu pielęgnacji i stylizacji włosów,
- umyć klientowi głowę i wykonać masaż pielęgnacyjny,
- wykonać ondulację wodną,
- wykonać strzyżenie damskie włosów krótkich i półdługich zgodnie z aktualną modą lub życzeniem klienta,
- wykonać strzyżenie męskie klasyczne i sportowe,
- wykonać strzyżenie i czesanie dzieci,
- wykonać strzyżenie brody i wąsów,
- wykonać rozjaśnianie i dekoloryzację włosów,
- wykonać balejaż wybraną techniką,
- wykonać farbowanie włosów zgodnie z aktualną modą,
- przeprowadzić korektę koloru włosów za pomocą nowoczesnych środków tonujących,
- wykonać trwałą ondulację zgodnie z aktualną modą,
- wykonać trwałą stylizację,
- wykonać czesanie i modelowanie fryzury damskiej dziennej, awangardowej, wieczorowej,
- wykonać fryzurę męską zgodnie z aktualną modą,
- zastosować różne techniki dekorowania włosów.

Materiał nauczania

1. Organizowanie stanowiska pracy

Przygotowywanie i wyposażanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii. Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej na stanowisku pracy. Przeprowadzanie dezynfekcji stanowiska pracy i sprzętu. Obsługiwanie aparatów fryzjerskich.

2. Pielęgnowanie włosów

Przygotowywanie stanowiska do mycia włosów. Przygotowywanie klienta do mycia włosów i skóry głowy. Mycie włosów i skóry głowy z masażem relaksacyjnym. Rozpoznawanie kształtu głowy podczas mycia.

3. Wykonywanie ondulacji wodnej

Wykonywanie ondulacji wodnej. Wyciskanie fal. Loczkowanie włosów. Układanie elementów fryzury - fal i loków z zastosowaniem linii łukowych. Układanie fryzur z zastosowaniem loczków płaskich i spiralnych. Nawijanie włosów na nawijacze. Nawijanie włosów do ondulacji wodnej klasycznej i cegiełkowej. Stosowanie technik mieszanych w ondulacji wodnej. Modelowanie włosów krótkich i długich. Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas karbowania, prostowania, modelowania oraz ondulowania włosów lokówką elektryczną. Wykonywanie fryzur symetrycznych z elementami karbowania. Wykonywanie fryzur asymetrycznych przy pomocy prostowania włosów. Ondulowanie włosów lokówką elektryczną.

4. Strzyżenie włosów

Przygotowywanie stanowiska pracy do strzyżenia. Przygotowywanie klienta do strzyżenia. Przeprowadzanie dezynfekcji narzędzi do strzyżenia. Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas strzyżenia klienta. Dzielenie włosów na sekcje. Stosowanie różnorodnych technik i metod strzyżenia. Wykonywanie strzyżenia technikami: „na tępo”, „na pióro”, „w trójkąty”.

Wykonywanie cieniowania i punktowania włosów. Strzyżenie włosów nożem chińskim. Rozpoznawanie deformacji głowy podczas strzyżenia męskiego. Wykonywanie strzyżenia męskiego klasycznego i sportowego. Regulowanie grubości warstwy włosów podczas strzyżenia męskiego maszynką elektryczną, zależnie od deformacji głowy. Obsługiwanie i konserwowanie maszynki elektrycznej do strzyżenia włosów.

Strzyżenie dzieci. Obserwowanie kształtu głowy dziecka. Wykonywanie strzyżenia damskiego do modnej linii uczesania. Formowanie brody i wąsów strzyżeniem z uwzględnieniem kształtu twarzy.

5. Wykonywanie trwałej ondulacji

Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania trwałej ondulacji. Przygotowywanie klienta i stanowiska pracy do ondulacji chemicznej. Diagnozowanie włosa. Dobieranie preparatów do ondulacji na podstawie karty diagnozy. Rozpoznawanie preparatów do trwałej ondulacji. Nawijanie włosów na nawijacze do trwałej ondulacji różnymi technikami.

Wykonywanie zabiegu trwałej ondulacji preparatami różnych firm, zgodnie z zaleceniami producenta z uwzględnieniem kolejnych czynności. Wykańczanie fryzury po zabiegu trwałej ondulacji. Kształtowanie konturu zewnętrznego i wewnętrznego fryzury. Rozróżnianie preparatów do układania końcowego fryzury. Szacowanie potrzebnej ilości preparatu do trwałej ondulacji na podstawie długości, grubości, gęstości i struktury włosów.

6. Rozjaśnianie i odbarwianie włosów

Przeprowadzanie rozmowy z klientem. Sporządzanie karty diagnozy włosów do rozjaśniania z uwzględnieniem ich struktury przy nasadzie, na środku i na końcach. Przygotowywanie stanowiska pracy i klienta do rozjaśniania lub odbarwiania włosów.

Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas rozjaśniania i odbarwiania włosów. Przygotowywanie mieszanki rozjaśniającej i wykonywanie próbek na różnych kolorach włosów. Wykonywanie zabiegów: mycia rozjaśniającego, pojaśniania, rozjaśniania właściwego, podkładu rozjaśniającego, farbowania rozjaśniającego. Usuwanie pigmentu naturalnego i syntetycznego z włosów – dekoloryzacja włosów naturalnych i farbowanych. Przygotowywanie włosów naturalnych w odcieniu brązu do koloryzacji na jasną miedź metodą usuwania pigmentu naturalnego. Analizowanie zależności między kolorem włosów a karnacją. Wykonywanie rozjaśniania częściowego z zastosowaniem czepka foliowego lub silikonowego. Wykonywanie pasemek na całym poroście naturalnym głowy przy pomocy folii aluminiowej. Mieszanie kolorów komplementarnych wykorzystywanych podczas korekty koloru, na przykład zbyt żółtych pasemek. Wykonywanie balejażu (z użyciem grzebienia) w tonacji blond.

7. Barwienie włosów

Przygotowywanie stanowiska pracy i klienta do farbowania. Przeprowadzenie konsultacji z klientem. Diagnozowanie włosów. Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas barwienia. Planowanie kolejnych czynności do wybranego zabiegu farbowania włosów. Przygotowywanie środka barwiącego do zabiegu. Dobieranie stężenia emulsji do pożądanego koloru włosów. Dobieranie koloru włosów do typu urody. Farbowanie włosów: po raz pierwszy, odrostów, pasemek. Wykonywanie balejażu w barwach harmonijnych różnymi technikami. Wykonywanie farbowania włosów w modnych odcieniach.

Przeprowadzanie korekty koloru za pomocą nowoczesnych środków tonujących i płukanek. Szacowanie potrzebnej ilości preparatu do koloryzacji na podstawie długości, grubości, gęstości i struktury włosów.

8. Układanie włosów

Przygotowywanie stanowiska pracy i klienta do zabiegu układania włosów. Czesanie fryzur męskich z uwzględnieniem kształtu głowy i linii porostu włosów. Wykonywanie fryzur męskich zgodnie z aktualną modą. Dobieranie preparatów do stylingu podczas wykonywania fryzury męskiej klasycznej z wykorzystaniem szczotki żebrowej. Czesanie fryzur damskich dziennych z zachowaniem kontrastu kształtu. Wykonywanie fryzur awangardowych z wykorzystaniem warkoczy. Dobieranie makijażu do urody. Wykonywanie fryzur damskich wieczorowych z włosów krótkich i długich z zastosowaniem różnorodnych elementów dekoracyjnych. Dobieranie kolorystyki makijażu wieczorowego do fryzury i stroju. Dobieranie preparatów do stylizacji fryzur wieczorowych. Wykorzystywanie ozdób do dekoracji fryzur wieczorowych. Dopasowywanie fryzury do kształtu twarzy klientki. Wykonywanie fryzur okolicznościowych u dzieci. Stosowanie kontrastów wielkości w elementach fryzury ślubnej.

9. Obsługiwanie klienta

Przeprowadzanie wywiadu z klientem. Obserwowanie wyglądu i zachowań klienta. Konsultowanie formy zabiegu z klientem. Dobieranie fryzury do cech indywidualnych klienta. Proponowanie klientowi preparatów do zabiegów pielęgnacyjnych, regenerujących i upiększających. Przestrzeganie zasad higieny i estetyki osobistej oraz wykonywanej usługi. Przestrzeganie zasad dobrego zachowania i kultury języka w kontaktach interpersonalnych.

Środki dydaktyczne

Stanowiska pracy z wyposażeniem.

Zestaw narzędzi fryzjerskich.

Profesjonalna aparatura fryzjerska.

Kosmetyki i preparaty fryzjerskie.

Bielizna ochronna.

Preparaty i urządzenia do dezynfekcji i stylizacji.

Uwagi o realizacji programu

Podczas realizacji programu *Zajęcia praktyczne* należy wykorzystywać wiedzę nabytą przez uczniów w czasie nauczania przedmiotów: technologia fryzjerstwa, higiena, materiały fryzjerskie, stylizacja, podstawy działalności usługowej.

Program nauczania przedmiotu umożliwia integrację wiedzy z poszczególnych przedmiotów zawodowych. Zajęcia mogą być realizowane w pracowniach fryzjerskich, w warsztatach szkolnych lub zakładach fryzjerskich. Do ważnych zadań kształcenia praktycznego należy ukształtowanie prawidłowych nawyków postępowania z preparatami chemicznymi, aparaturą fryzjerską, a w szczególności z klientem.

Zadania stawiane przed uczniem powinny motywować go do aktywnego ich realizowania i osiągania jak najlepszych wyników.

Dla osiągnięcia celów kształcenia ważny jest sposób przeprowadzenia przez nauczyciela instruktażu wstępnego, bieżącego i końcowego. Każde zadanie powinno być poprzedzone instruktażem połączonym z pokazem. Nauczyciel powinien objaśnić sposób przygotowania stanowiska pracy, przygotowanie klienta i materiałów fryzjerskich, pokazać technikę wykonania zabiegów, udzielić wskazówek w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

W czasie realizacji programu ważne jest kształtowanie cech osobowości, niezbędnych w zawodzie fryzjer, takich jak: odpowiedzialność, samodzielność, aktywność, kultura pracy (kultura języka, wygląd zewnętrzny, zasady właściwego zachowania się), komunikatywność. Zajęcia powinny być realizowane w grupach, w pracowni wyposażonej w stanowiska fryzjerskie oraz nowoczesny sprzęt i aparaturę do wykonywania zabiegów fryzjerskich. Ćwiczenia należy wykonywać w zespołach dwuosobowych. Zespoły mogą wykonywać te same lub różne zadania w zależności od decyzji prowadzącego zajęcia.

Zalecaną formą pracy ucznia jest praca indywidualna.

W programie należy przewidzieć czas na powtarzanie tych ćwiczeń, które przysparzają uczniom najwięcej trudności.

Proponuje się następujący podział godzin na realizację poszczególnych działów programu nauczania:

Lp.	Działy tematyczne	Liczba godzin
1.	Organizowanie stanowiska pracy	30
2.	Pielęgnowanie włosów	60
3.	Wykonywanie ondulacji wodnej	180
4.	Strzyżenie włosów	260
5.	Wykonywanie trwałej ondulacji	170
6.	Rozjaśnianie i odbarwianie włosów	170
7.	Barwienie włosów	180
8.	Układanie włosów	110
9.	Obsługiwanie klienta	30
Razem		1190

Propozycje metod sprawdzania i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia

Sprawdzanie i ocenianie postępów uczniów powinno odbywać się systematycznie na podstawie kryteriów oceniania przedstawionych na początku zajęć.

Każdy dział tematyczny powinien być zakończony sprawdzianem i oceną wiadomości i umiejętności uczniów.

Umiejętności praktyczne należy sprawdzać poprzez obserwację ucznia podczas ćwiczeń. Obserwując czynności ucznia i dokonując oceny jego pracy należy zwracać uwagę na:

- przygotowanie stanowiska pracy,
- przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy,
- sporządzanie planu wykonywanych czynności,
- dobór materiałów do wykonywanego zadania,
- poprawność i dokładność wykonania zadania,
- czas wykonania zadania,
- prezentację wykonanego zadania.

Oceniając wypowiedzi uczniów należy zwracać uwagę na:

- merytoryczną jakość wypowiedzi,
- operowanie wiedzą,
- posługiwanie się terminologią zawodową,
- wnioskowanie.

Ocenianie osiągnięć uczniów powinno być dokonywane zgodnie z obowiązującą skalą ocen.

Literatura

Marek Z.: Fryzjerstwo. WSiP, Warszawa 1999

Praca zbiorowa: Fryzjerstwo wraz z poradami kosmetycznymi. Wydawnictwo REA s. j., Warszawa 2000

Czasopisma : Świat fryzjerstwa, Laurent – fryzury, Paryska fryzura.

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.